

GR-2004080612191001-1201

अनुदान निर्धारणानुसार जिल्हा परिषदांकडील
शिल्लक अनुदानाच्या रकमेची अत्याची
अर्थीपाय अंमलातून वगळी.

महाराष्ट्र शासन,
ग्राम विकास विभाग,
परिपत्रक क्र. १२६१/१२०१, दि. २८/०८/२००१,
मुंबई-४०० ००२, दिनांक २८ ऑगस्ट, १९८२.

परिपत्रक

सन १९७४-७५ पूर्वी शासकीय विभागाकडून महाराष्ट्र जिल्हा परिषद आणि पंचायत समिती अधिनियम १९६१ मधील कलम १०० चाली जिल्हा परिषदांना हस्तांतरित योजना/कामे याच्या करिता अत्याची अर्थीपाय अंमल व मंजूर अनुदानाचे निर्धारणही ग्राम विकास विभागानापासून करण्यात येत होते. त्या काळावधीत अनुदान, निर्धारणा-नुसार जिल्हा परिषदेकडून येणे रक्कमापि समाजोपन करण्यात येत होते व जिल्हा परिषदांना देय रक्कमा आदा अत्याची अर्थीपाय अंमलाव्दारे रोख अदा केल्या जात होत्या. सन १९७४-७५ पासून अनुदान निर्धारणाचे काम त्या त्या अनुदानाने मंजूर करणा-या प्राधिकरणाकडे सोपविण्यात आले. व-याय विभागाचे सदर निर्धारणाचे काम बराच काळ प्रलंबित होते व अद्यापही आहे. संबंधित प्राधिकरणांनी सदर काम वाढी घेतले आहे. काही वेळा अनुदान निर्धारणानुसार जिल्हा परिषदांकडे अर्धित असलेल्या अनुदान शिल्लक आढळून येते. सदर शिल्लक अनुदानाच्या रकमा ग्राम विकास विभागाकडून जिल्हा परिषदांना देण्यात देणा-या अत्याची अर्थीपाय अंमलातून वगळ करण्यात याच्यात अगो सरतकट विनंती शासनाच्या विभागाकडून व काही वेळा जिल्हा परिषदेकडूनही त्या तत करण्यात येत आहे. वास्तविक शिल्लक अनुदानाच्या रकमा वषावेरीत जिल्हा परिषदांनी स्वतः कोषागारात घमा करण्याची जबाबदारी जिल्हा परिषदांची आहे. तसेच त्या रकमा जिल्हा परिषदेकडून वगळ करण्याची जबाब-दारी त्या त्या प्राधिकरणांची आहे. त्यासाठी तर्क उपाय प्राधिकरणांनी अगोदर योजनायचे आहेत. तसे न करता जिल्हा परिषदेकडून वगळ करावयाच्या उक्त रक्कमा त्यांना देय अत्याची अर्थीपाय अंमलातून परत्यर दवा करा म्हणून विनंती करणे योग्य नाही. कारण अत्याची अर्थीपाय अंमलातून वगळी हा अवेरचा पर्याय आहे.

२. महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ च्या कलम १००(१)(ब) चाली ज्या शासकीय योजना/कामे जिल्हा परिषदांकडे हस्तांतर करण्यात आलेली आहेत, त्यांच्या अंमलबजावणीत अडचणाने येत नये म्हणून जिल्हा परिषदांना अत्याची अर्थीपाय म्हणून आनाऊ स्वस्थात निधि उपलब्ध करण्यात येतो. अत्याची अर्थीपाय हे अनुदान नाही. जिल्हा परिषदांनी केलेल्या प्रत्यक्ष खर्चाच्या आधारे शासनाच्या संबंधित प्राधिकरणांनी त्यांना मंजूर केलेल्या रोख देय नसलेल्या अनुदानाशी अत्याची अर्थीपाय अंमलाचे समाजोपन करण्यात येते. पर नमुद केलेल्या वस्तुस्थितीवरून स्पष्ट होते की, अत्याची अर्थीपाय अंमलाचे हस्तांतरित योजनेसाठी जिल्हा परिषदांना

निधीची जमतरता भातू नये म्हणून उपलब्ध करण्यात आलेला निधीचा अर्थ आहे. तसेच लष्कराच्या निधीचा परिषदेकडून घेतून करावयाच्या रकमा वसूल केल्याने तेथेही निधी जिल्हा परिषदेला कमी उपलब्ध होऊन पोहोचण्याची अंतर्भावही झाली. या निधीच्या विवरित परिणाम होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. तसेच अन्ध्याची अर्थमाय अज्ञानातून जिल्हा परिषदेकडून आखित शिल्लक रक्कम वसूल करण्यात आतून विकास विभागाने तसेही दिली नाही. परंतु शासनाच्या, जिल्हा परिषदेकडून प्रेषित येते रकमा वसूल झाली किती विभागाने त्यातून भागाने वसूल केले. याबाबत अर्थी आतून जिल्हा परिषदेकडून रक्कम जिल्हा परिषदेकडून लोकांना देत अन्ध्याची अर्थमाय अज्ञानातून वसूल करण्याची कार्यवाही या विभागाने केली होती.

३. जिल्हा परिषदेकडून शासनाची येते रक्कम वसूल झाली पाहिले व ती दीर्घ काळ प्रलंबित राहू नये याच्याशी ग्राम विकास विभाग तटबुद्ध आहे. परंतु त्या शासकीय विभाग अन्ध्याची अर्थमाय अज्ञानाकडे त्याच्या येते रकमा वसुलीचे सर्वतामान्य तहज साधन म्हणून घेतात हे योग्य नाही. कारण जिल्हा परिषदेकडे वसूल करण्याची रक्कम मान्य करते, तेव्हा तेवढी रक्कम जिल्हा परिषदेच्या जिल्हा निधित शिल्लक असते हे तिथे होते. तसेच उक्त वसुलीची रक्कम रोखीने भरणा करण्यात जिल्हा परिषदेला कसे भाग पाडता येईल ह्या दृष्टीने शासकीय विभागांनी प्रयत्न करणे हे समोचित आहे. जिल्हा परिषदेकडून आखित शिल्लक रक्कम अन्ध्याची अर्थमाय अज्ञानातून वसूल करण्यातंबंधी जाली नमुद केल्यामुळे कार्यध्वनी निहित करण्यात येत आहे.

- [अ] अनुदान निर्धारण केल्यानंतर जिल्हा परिषदेची वसुलीची रक्कम रोखीने योग्य त्या मर्यादात कोषागारात भरणा करावी याबाबत प्राधिकरणांनी सुचना पाठवावी. वरील परतकीवून याबाबत पाठपुरावा करावा. सकाळी १० वाजेपर्यंत जर जिल्हा परिषदेला काही रक्कम देय असल्यात, तसेच देय रकमेतूनही वसूल करावयाच्या रकमा वसूल कराव्यात.
- [ब] शासकीय विभागाने तसे प्रयत्न केल्यावर जर जिल्हा परिषदेने वसुलीच्या रक्कमा रोखीने भरणा करण्याबाबत घाल दळत केल्यात, त्या जिल्हा परिषदेत शासकीय विभागाने "घुडदीपूरपर धकबाकीदार" म्हणून घोषित केल जावरीने वसुली करण्यासाठी ग्राम विकास विभागाकडे [कार्यात्म क्रमांक: २५ व २७ कडे] दिवतून तसेच तसेच प्रस्ताव सादर करावा.
- [क] ग्राम विकास विभाग [कार्यात्म क्रमांक: २५ व २७] कडे वरील प्रमाणे प्रस्ताव प्राप्त झाल्यावर, संबंधित विभागीय आयुक्तांनी, वसुलीची रक्कम १५ दिवसांत रोखीने भरणा करण्याचे जिल्हा परिषदेत आदेश पाठवत व तीन आठवड्यांत वसुलीचा जवळाल ग्राम विकास विभागाच्या कार्यात्म २५ व २७ ला सादर करावा. या नंतरही जर संबंधित

वसुलीची रक्कम जिल्हा परिषदेने शासकीय कोषागारात भरण्या व कैल्यास उतर वसुली जिल्हा परिषदेत देव अत्यापी अधोपाय अंगीनातून करणात येईल आणि त्या शासकीय जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी आणि मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी यांना वसुलीची रक्कम कैल्यास नुसलीत सादर व कैल्यासद्वारे वेपारलेकरीतला व्यवहारात भरणात येईल त्यांच्या कोषागारात आलेल्यात तशी तोंड देण्यात येईल याची जबाबारी गौरी यांनाही.

- (३) कार्यरत प्रमोड २५ व २७ ग्राम विकास विभाग यांनी अंतिम प्रथमि ल्हून अत्यापी अधोपाय अंगीमानधून वसुली प्रस्तावित करताना खालील प्रमाणे माहिती कार्यरत प्रमोड २६ ला द्यावी.

[१] जिल्हा परिषदेचे नाव :-

[२] थकबाकीचे रकम :-

[३] संबंधित प्राधिकरणाचे व शासकीय विभागाचे नाव :-

[४] वसुलीशी संबंधित जिल्हा परिषदेकडे धर्म झालेली योजना / काम :-

[५] वसुली करणाची रक्कम आणि उपाचे मुख्य लेखा शीर्ष :-

[६] वसुलीबाबत कैलेले प्रयत्न व जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी / मुख्य लेखा व वित्त अधिका-याचे नाव :-

[७] वसुली करावयाची रक्कम जमा करावयाच्या जमा लेखाचे मुख्य शीर्ष, गौरी शीर्ष, इत्यादि.

४. अत्यापी अधोपाय अंगीमानधून ग्राम विकास विभागाने वसुली कैलेल्या रकमांचे डिग्रेड ठेपणे व त्याचा मेळ घालण्याची जबाबदारी ही त्या त्या प्राधिकरणाची व शासकीय विभागाची राहिल.

५. जिल्हा परिषदेने त्यांच्याकडून वसुली करावयाची रक्कम राखीत कोषागारात भरणा कैल्यास तता अठ्ठाण धीननाविलेख संबंधित प्राधिकरणात शासकीय विभागात व ग्राम विकास विभागात पाठवाया. अन्यथा अत्यापी अधोपाय अंगीमानधून पुन्हा तद्वर वसुली कैली कैल्यास त्यात शासन जबाबदार राहाणार नाही व त्यात जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी आणि मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी जबाबदार राहातील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशाने व नापाने,

नं. मा. कारखानीत,
वरिष्ठ लेखा अधिकारी,
महाराष्ट्र शासन.